

Євгеній Распопов

РАСПОПОВ Євгеній Іванович – аспірант кафедри філософії Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Сфера наукових інтересів – проблема іморталізму, психологія релігії, християнська філософія та теологія (есхатологічна проблема), нео-релігії, філософська антропологія.

ІМОРТАЛІЗМ ЯК АНТРОПОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА: ІНТЕРПРЕТАЦІЇ, КОНЦЕПЦІЇ ТА МЕТАНАРАТИВНІ УЗАГАЛЬНЕННЯ

У статті розглядаються основні підходи, інтерпретації та розуміння сучасного іморталізму як глибинної філософсько-антропологічної проблеми.

***Ключові слова:** адорація, атанасія, анабіоз, біокосмізм, геронтологія, обструкція, іморталізм, танатологія, ювенологія, «*homo immortalis*».*

Постановка наукової проблеми та її значення. Проблема людини, її екзистенціального спрямування завжди займала центральне місце у дослідженнях сучасної філософської антропології. Так чи інакше, власна екзистенція для людини була та залишається проблемою, що трансформується в «одвічні запитання» про сенс життя, смерть та безсмертя, котрі, як показує цивілізаційний досвід людства, наявні у кожній культурі.

Аналіз джерел досліджень наукової проблематики. Незважаючи на велику кількість метанаративних узагальнень, можливих іморталогічних варіацій, проблема смерті та безсмертя необхідна для дослідження в аспектах соціального буття, культурного та релігійно-духовного. Саме через дихотомію «життя - смерть» проблема безсмертя розкриває себе найглибше. В античні часи опосередковано проблема безсмертя фігурувала у творчості Геракліта, Платона, Аристотеля, неоплатоністів Ямвліха, Порфирія, Прокла. Зустрічається в Плутарха, – римського історика. У добу Середніх віків вона піднімалась багатьма отцями церкви, так як стала наріжною проблемою середньовічного світогляду, як патристики, так і схоластики, зокрема у Арнобія, Тертуліана, Татіана, Амвросія Медіолянського, Августина Аврелія,

Ансельма Кентерберійського, Іоанна Розцеліна, Фоми Аквінського, Амальрика із Бену тощо. В подальшому розвитку історико – філософської думки ця проблема домінує практично в усіх представників Нової Доби, зокрема у Р. Декарта, Ф. Бекона, Дж. Локка, В. Лейбніца, Л. Фейєрбаха тощо. Пізніше – у А. Шопенгауера, М. Бердяєва, Ф. Ніцше, німецькій класичній філософії, представників екзистенціальної філософії та постмодернізму. Друга половина 60-х рр. минулого сторіччя ставила проблему чіткого наукового аналізу іморталізму, зокрема у творчості та наукових працях Р. Моуді, Е. Кюблер – Росс, М. де Унамуно, Ф. Арьоса, Р. Баландіна, Ж. Бодріяра, К. Ламонта, С. Величка, Б. Вишеславцева, П. Гуревича, П. Калиновського тощо. Відомі дослідники – іморталісти, зокрема такі як Є. Антонова, Р. Берндт, С. Булгаков, І. Вішев, С. Величко, Б. Вишеславцев, К. Ламонт наполягають на тому, що проблема безсмертя найліпше розкриває свою сутність у проблемі смерті людини, – антропологічного аспекту концепції «танатосу».

Виклад основного матеріалу й обґрунтування результатів досліджень. Наукові поняття про безсмертя одним з перших наприкінці ХХ ст. систематизував філософ І.В. Вішев [5], який назвав це вчення «іморталізмом» (від латинського *immortalitas* – «безсмертя»). Людина майбутнього, на думку вченого, – «людина безсмертна» [5].

У поняття «безсмертя» входять наступні складові:

безсмертя душі – релігійне уявлення про те, що людська душа живе вічно, незалежно від тіла;

безсмертя фізичного тіла – уявлення про вічно живу людину (*homo immortalis*);

безсмертя як спосіб створювати або робити безсмертним (безсмертними) у переносному значенні – це зберігати об'єкт безсмертя в пам'яті.

Поняття «іморталізму» на рівні лінгвістичних, логіко-семантичних, поняттєвих структурах та вимірах систематично охоплює безліч підходів та інтерпретацій. Іморталізм у широкому та строкатому сенсі не лише окреслює огранку антропологічних або ж релігійних вимірів, а й піднімає важливий аспект проблеми людини та вічності, охоплює суцільний спектр та діапазон проблем галузей вітології, геронтології, або й навіть релігійно – психологічної складової; аспекту взаємодії людини емоційної та раціональної.

Проблема іморталізму є не лише «вічною проблемою» людини. Історико-філософська інтерпретація її є ключем до розуміння проблеми безсмертя, важливим для подолання «вічних» факторів зовнішнього середовища, чинників, які приводять людину до втрати життя, завершення його на усіх можливих рівнях, зокрема, біологічному, психологічному, моральному тощо.

КЛЮЧОВІ РОЗУМІННЯ В ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ПОНЯТТЯ «БЕЗСМЕРТЯ»	
Іморталізм душі (<i>адорація</i>) – від лат. « <i>adoratio</i> » – обожнювання; поклоніння; визнання безумовного безсмертя душі і зведення її до абсолюту.	Іморталізм фізичного тіла (обструкція) – від лат. « <i>obstruction</i> » - перешкоджання; самоцінність людського життя в існуючому фізичному світі.
передбачає смертність фізичного тіла, однак вічного існування безсмертної безтілесної душі; основний компонент релігійного світогляду.	методами сучасних наукових досягнень головна мета людини – отримання фізичного безсмертя і вічного життя.

Ідея безсмертя зустрічається у більшості древніх народів. Є. Антонова у своїй роботі «Поховальні обряди та уявлення про смерть» зазначає, що найчіткіша панорама опису картини потойбічного світу найкраще розкривається у сталому і сформованому світогляді перших цивілізацій: «У греків і євреїв під безсмертям розумілося примарне існування в царстві тіней. В Стародавніх Індії та Єгипті існувала реінкарнація» [1, с.14]. Грецький історик Геродот залишив у своїх спогадах та описах важливу деталь про вірування єгиптян в безсмертя: «Єгиптяни...першими стали навчати безсмертю людської душі. Коли помирає людське тіло, душа переходить в іншу істоту, що народжується у цей момент» [1, с.24]. Я. Цехмістер зазначає: «Пізніше в іудаїзмі вчення про безсмертя зв'язувалося вже із вченням про воскресіння мертвих і про загробну відплату; у такому вигляді воно перейшло в християнство й іслам» [16, с.7]. У вигляді систематичного вчення, поняття «безсмертя» вперше було обґрунтовано й розвинене Платоном, пізніше Арістотелем та неоплатоніками.

І.Кант, основоположник німецької класичної філософії вважаючи неможливим відшукати теоретичні докази «адорації» – безсмертя душі, обґрунтував віру в безсмертя лише виходячи з постулатів практичного розуму.

У даний час для позначення розділів філософії та природничих наук, пов'язаних з вивченням проблеми фізичного безсмертя, використовуються терміни, застосовані І. Вішевим «науковий іморталізм» та «іморталогія» в праці «Проблема особистого безсмертя» [5].

На думку імортолога В. Соловйова, під «науковим іморталізмом» слід розуміти «філософський напрямок, який включає в себе»:

1) природниче обґрунтування можливості радикального продовження життя людини аж до досягнення нею біологічного безсмертя;

2) пошук оптимальних соціально-економічних моделей устрою суспільства, що складається з безсмертних індивідуумів;

3) світогляд особистостей, які бажають отримати фізичне безсмертя і вважають, що таке досягнення цілком можливе науковими засобами, а також переконані, що безсмертя є благом для всього людства.

Враховуючи тенденції сучасної саєнтичної (наукової) картини світу, іморталізм тісно взаємопов'язаний з дослідженням в галузі природничих наук, кінцевою метою яких є розробка радикальних методів продовження людського життя.

Основними напрямками пошуків таких методів є:

1) усунення старіння (антистаріння);

2) застосування низькотемпературного анабіозу (заморожування) для «перенесення» людей в майбутнє (кріоністичний метод);

3) футурологічний розрахунок, що показує принципову можливість воскресіння людства майбутнього за допомогою наукових досягнень.

У роботі «Ілюзія безсмертя» К. Ламонт висловив свої сподівання про те, що одного разу «цілком можна буде собі уявити, що наука в один чудовий день буде здатною продовжити на безкінечний час життєздатність людських організмів і тим самим створити свого роду безсмертя для людських особистостей» [11, с.14]. Мислитель продовжує: «Звичайно, наскільки б великими не були б здійснені такі кроки сучасною медициною та іншими спільними з нею науками, люди завжди будуть підкорені фатальним випадкам...» [11; 14]. Саме через фатальні випадки в житті, людина замислюється над особистою безпекою, оточуючих, або, в усякому випадку, усвідомлює факт, що коли все ж трапляється з людиною нещастя через її фатальність навіть при наявності умовного практичного безсмертя, все одно думка людини про життя «за гробом», яке в багато чому краще «за життя земне», може існувати поза релігійною та культовою практикою.

З огляду на вищевикладені позиції, суттєвою рисою наукового іморталізму є його синтетичний характер, який багато в чому обумовлюється складністю основної проблеми наукового іморталізму на макробіотичному рівні – продовження життя людини. У своїй праці «Наука та релігія про смерть та безсмертя» Г. Бердишев зазначає, що «усвідомлення того факту, що усунення смерті може бути досягнуто засобами науки майбутнього, почало формуватися в кінці XVII ст. Тоді ж почали складатися основні підходи щодо досягнення фізичного безсмертя: антистаріння, анабіоз і воскресіння» [3, с.60].

В наш час як єдиний напрямок «науковий іморталізм» розвивається в США, де він почав своє формування з середини 60-х рр. XX ст.

в рамках руху прихильників «кріоністичної біології». Особливий внесок в розвиток іморталізму в США здійснили Р. Моуді, Я. Стівенсон, А. Гонсалес тощо. Щодо виникнення американського іморталізму, то, на думку дослідника М. Соловйова, він «тісно пов'язаний... з величезною роллю ідеї свободи особистості в американській громадській свідомості, – смерть обмежує свободу і означає відсутність вибору: жити чи вмерти, і тому підлягає усуненню» [8].

В. Роменець виділяє в проблемі наукового безсмертя також інший важливий фактор – появу науково - технічного прогресу 50-60-х рр., коли стало очевидним, що «фізичне безсмертя неминуче буде досягнуто в ХХІ ст., а люди, що заморожені зараз, матимуть усі шанси на оживлення» [8, с.100].

Значну роль у виникненні американського та світового іморталізму зіграв і російський біокосмізм. Дослідник В. Соловйов на одній із конференцій проведених у Петербурзі 1997 р. підкреслив вагомим значення та роль біокосмізму, як передумови сучасного наукового іморталізму. Крім цього відзначимо, що американський іморталізм є ідейним спадкоємцем біокосмізму та наукових ідей К. Цюлковського (філософське вчення про біокосмізм та безсмертя), М. Федорова (доводив можливість фізичного воскресіння померлих методами науки), І. Мечникова (розробляв та досліджував наукові методи антистаріння, один із засновників сучасної геронтології), а також П. Бахметьєва (один із перших використав анабіоз для продовження тривалості людського життя).

І. Вішев у праці «Проблема особистого безсмертя» зазначає, що науковий іморталізм є «синтезом методів продовження життя, синтезом біологічних і соціальних підходів для зміни природи людини і людського суспільства, синтезом природничих наук і філософії» [5, с.11]. Необхідність такого синтезу була вказана ще М. Федоровим, і, як правило, багато дослідників схильні вважати його засновником наукового іморталізму. Ще у лютому 1918 року в пік першої світової війни, коли на фронтах гинули мільйони людей, в той же час з уст відомого фізіолога, професора В. Бехтерева прозвучали слова: «Безсмертя людської особистості – це наукова проблема». За 11 років до завершення свого життя, вчений сказав у стінах академії в Петербурзі: «Панове, смерті немає. І це можна довести суворо логічно. Людська особистість безсмертна» [5,с.20]. Хоча В. Бехтерев так і не відкрив закону смерті та безсмертя людини, все ж він поставив чітке завдання для науки.

Академік С.П. Костичев розвивав ідею про «вічне існування життя на Землі». Він писав: «Якби я запропонував читачу обговорити, наскільки великою є імовірність того, щоб серед неорганічної матерії

шляхом певних природних, наприклад, вулканічних процесів випадково утворилась велика фабрика – з топками, трубами, казанами, машинами, вентиляторами і т.д., то така пропозиція в кращому випадку справила б враження недоречного жарту» [9, с.14]. Вчений прийшов до наступних висновків: «Коли відголоси суперечок про самозародження остаточно стихнуть, тоді всі визнають, що життя лише змінює свою форму, але ніколи не створюється з мертвої матерії» [9, с.13]. В.І.Вернадський в своїй відомій праці «Початок і вічність життя» в 1922 р. розвинув ці ідеї, сформулювавши свою наукову позицію: «життя геологічно вічне, тобто неможливо виявити геологічну епоху, коли на нашій планеті було зовсім відсутнє у тій чи іншій формі життя» [9, с.4]. Вчений констатував: «Ідея вічності й безпочатковості життя здобуває в науці особливе значення, оскільки настав момент в історії наукової думки, коли вона висувається вперед як важлива й глибока основа нового наукового світогляду майбутнього» [9, с.4].

Для кращого розуміння підходів іморталізму, виділяється матеріальний іморталізм, який часто ототожнюється з «хімічним безсмертям» під яким часто розуміється безсмертя, як «поглинання природою елементів тіла» [11]. К. Ламонт також включає поняття «історичне безсмертя», яке існує внаслідок незворотності минулого і незмінності певної точки, в якій кожне життя в силу необхідності займає в простій істині існування та його послідовність. Виділяється також і «біологічне безсмертя», яке досягається за посередництвом нащадків. Також включається сюди і «соціальне безсмертя», яке відомий імортолог Ігор Вішев називає «безсмертям впливу», що досягається завдяки тривалому або нескінченному впливу життя людини на вчинки наступних поколінь.

В основі біологічного безсмертя лежала геронтологічна концепція перемоги наукою над старінням та смертю, і спроби зробити людське життя, якщо і не вічним, то хоча б довшим. На думку В. Астахової у цьому і полягає сенс практичного безсмертя: «Під практичним безсмертям розуміють довге життя, яке набагато перевищує його межі» [1, с.12].

Одним з найважливіших місць в сучасних природно-дослідницьких та філософсько-гуманітарних дисциплін займає проблема досягнення безсмертя. Для реалізації цього завдання може служити інституалізація руху прихильників безсмертя (іморталістів), що відбиває наявність суттєвої кількості індивідуумів з високим рівнем розвитку свідомості, якій властиве прагнення зберегти себе.

Колосальне значення та сенс проблеми іморталізму для людства на рівнях буденного світогляду стає актуальним вже при поверхне-

вому аналізі. Бенедикт Спіноза писав: «Людина вільна ні про що так мало не думає, як про смерть, і її мудрість полягає в міркуванні не про смерть, а про життя» [5]. Але Спіноза у свої працях, відстоюючи тотожність буття та природи показав, що «особистого безсмертя не існує» [5]. Для Спінози було легко аналізувати та осмислювати концепт «post mortem», тому що він вільний від необхідності міркувати про свою долю після завершення свого життя. На думку американського імортолога К. Ламонта, «такі вільні люди перестають роздумувати про смерть, бо вони досягають розуміння її значення та її місця в світі, який є для них рідною домішкою» [11, с. 10].

Звісно, що рано чи пізно, кожен смертний повинен направити свій інтелектуальний погляд в розуміння танатологічної проблематики. Навіть агностик, або особа, що апелює атеїстичними переконаннями, повинна триматись певної точки зору, оскільки кожна людина постійно констатує смерть і змушена пояснити це явище. К. Ламонт у «Ілюзії безсмертя» пише: «Цивілізація, економічні системи, переселення народів, періоди війни і миру можуть з'являтися і зникати, але питання про смерть продовжує залишатися».

Класичним прикладом розуміння іморталізму – це віра в безсмертя душі, яка продовжує жити після смерті людини. Віра в життя після смерті найяскравіше відображена в релігійному світогляді у вигляді вчення про «рай те пекло», можливі форми проміжних станів померлого або реінкарнацію. Більшість імортологів та дослідників, які, як спростовують, так і підтверджують тезу про можливість безсмертя та загробного життя, схильні вважати, що саме релігійний світогляд носить чітко окреслену позицію підтверджуючи про віру в загробне життя. При цьому К. Ламонт, І. Вишев, І. Панцхава та інші наполягають на тому, що для релігійної людини ідея безсмертя «більш важливіша, аніж ідея Бога». Бог, який не гарантує безсмертя людині та її участі в «загробному житті», втрачає авторитет та довіру. Американський філософ-прагматист ХХ ст. У. Джеймс у праці «Багатоманітність релігійного досвіду» відмічав: «дійсно, для більшості людей білої раси релігія означає перш за все безсмертя – і, мабуть, нічого більше. Бог є автором безсмертя» [11, с.5].

Віра в безсмертя репрезентується собою, як підкреслює у своїй фундаментальній праці «Питання про безсмертя душі з точки зору антропології» Л. Фейербах, також як і «віра в Божественний Абсолют» у «всезагальну віру людства» [14, с.277]. Віра в безсмертя вкладена в людську природу лише рефлексією, що побудована на судженні про людську природу. Істинну точку зору в питаннях причини появи віри в безсмертя, німецький антрополог Л. Фейербах вбачає у практичних

і наочних прикладах «глибокої скорботи за померлим і поваги до нього, що зустрічаються майже у всіх народів без винятку» [14, с.277]. Оплакування померлого, згідно з висновками філософа, полягає лише в тому, що він (померлий) «позбавлений щастя життя та відірваний від предметів своєї любові і радості». Пам'ять про померлих священна саме тому, що їх вже не існує в живих, і що пам'ять про них є єдиним місцем їхнього існування. Філософ дійшов висновків, що жива людина, яка знає усі причини віри в безсмертя та смерті «не потребує захисту в релігії». Вона самостверджується за рахунок себе, оскільки «її власний інтерес – існувати» [14, с.277]. Безкорисливий померлий, як уважає Фейербах, «в системі багатьох релігій має бути оголошений святым, адже тільки так можна забезпечити його подальше існування» [14, с.289]. На думку Фейербаха, чим менше померлий робить для свого існування, тим більше жива людина використовує всі наявні засоби, щоб зберегти життя мертвого. Фейербах продовжує: «якою ганебною, лицемірною була б людська природа, якщо б вона в своєму серці, в глибині своєї сутності вірила, що померлий продовжує жити, і, незважаючи на це, тут же оплакувала б померлого саме через втрату ним життя!...Якби віра в загробне життя становила справжню складову частину людської природи, то радість, а не горе була б вираженням людської природи при смертях людських» [14, с.277].

Якщо релігійні і ідеалістичні учення порівняно легко справляються з проблемою безсмертя людини, то філософи-матеріалісти, стверджуючи, що душа людини смертна і вмирає разом з тілом, повстають перед значними труднощами при вирішенні цього питання. Відомий французький філософ М. Монтень відзначав, що «безсмертя обіцяють нам тільки Бог і релігія; ні природа, ні наш розум не говорять нам про це» [5, с.200]. Видатний англійський учений і філософ Б. Рассел писав: «Бог і безсмертя - ці центральні догми християнської релігії не знаходять підтримку в науці. Люди будуть і надалі вірити в безсмертя, тому що це приємно» [13, с.110]. На думку Б. Рассела «все свідчить про те, що наше розумове життя пов'язане з мозковою структурою і організованою тілесною енергією. Розумно було б припустити те, що коли припиняється життя тіла, разом з нею припиняється і розумове життя» [13, с.111].

Таким чином, на підставі вищезазначених фактів ми приходимо до висновків про те, що феномен іморталізму (індивідуального безсмертя) закладено у людській свідомості з необхідністю як суб'єктивно, так і об'єктивно. Це дає підставу стверджувати, що людину, яка ще не володіє цією вірою, або навіть спроможна вести боротьбу з нею, Фейербах у праці «Питання про безсмертя з точки зору антропології» називає її «не людиною» або ж «ненормальною, дефективною люди-

ною», оскільки, як вважається, у неї «не вистачає істотної складової частини людської свідомості». Істинним є той факт, що майже у більшості народів є віра в безсмертя. Важливо, однак, так само як і при розгляді віри в Бога, розпізнати, що ця віра в дійсності собою виражає. Філософ констатує цей факт ще у своїх лекціях «Про сутність релігії», що більшою, або меншою мірою «всі люди вірять у безсмертя». Людина, яка не апелює релігійними переконаннями, все одно спирається на довголіття та вічне життя навіть тут на землі. Навіть релігійна людина очікує благополуччя та щасливого життя на землі, і також бажає прожити якомога довше.

К. Ламонт у роботі «Ілюзія безсмертя» стверджує, що «якби привілей вічного життя був би предметом збуту, то він продавався б дорожче усіх товарів, які коли-небудь пропонувалися людству» [11, с. 14].

Незважаючи на таку величезну кількість узагальнень, можливих імортологічних варіацій, проблема життя, смерті та безсмертя й надалі потребує дослідження в аспекті соціального, культурного та релігійно-духовного життя.

Література

1. Антонова Е.В. Погребальные обряды и представления о смерти / Е.В. Антонова // Обряды и верования первобытных земледельцев Востока. – М.: Наука. 1990. – С. 1 – 95.
2. Астахова В. Вызов смерти/ В.Астахова. – М.: Наука, 1970. – С. 152.
3. Бердышев Г.Д. Наука и религия о смерти и бессмертии / Г.Д. Бердышев. – К.: Политиздат Украины, 1989. – 254 с.
4. Бердышев Г.Д. Реальность долголетия и иллюзия бессмертия/ Г.Д. Бердышев. – К.: О – во «Знание» УССР, 1986. – 48 с. (Серия V «Научно-атеистическая» № 2).
5. Вишев И.В. Проблема личного бессмертия / И.В. Вишев. – Новосибирск: Наука. Сиб отделение, 1990. – 247 с.
6. Вышеславцев Б.П. Бессмертие, перевоплощение и воскресение / Б.П. Вышеславцев // Человек. – 1993. - №2. – С. 80-96.
7. Гегель Г.В.Ф. Философия религии. В 2 – х т. М.: Мысль, 1977. – Т. 2. – С.264.
8. Гуфеланд Х. Искусство продлевать человеческую жизнь (макробиотика) / Х. Гуфеланд // Время жить. Искусство продления жизни. – СПб.: ТОО «Лейла», 1996. – С. 3 – 218.
9. Жизнь после смерти: [сборник] под ред. П.С. Гуревича. – М.: Изд-во «Советский писатель», 1990. – 319 с.
10. Крилова С.А. Смерть та безсмертя у людському досвіді/ С.А. Крилова // Філософсько – антропологічні читання «97». – К., 1997. – С. 22 – 25.
11. Ламонт К. Иллюзия бессмертия: [пер. с англ. А.Р. Старостина] / К. Ламонт – М.: Политиздат, 1984. – 286 с.

12. Роменец В.А. Жизнь и смерть в научном и религиозном воспитании/ В.А. Роменец. – К.:Здоровье, 1989. – 191 с.

13. Рязанцев С. Танатология – наука о смерти / С. Рязанцев. – СПб.: Восточно – Европейский институт психоанализа, 1994. – 384 с.

14. Фейербах Л. Вопрос о бессмертии души с точки зрения антропологи // Избранные философские произведения / Л. Фейербах. – М.: Государственное издательство политической литературы, 1955. – С. 276 – 439.

15. Хамитов Н.В., Крилова С.А. Ідея індивідуального безсмертя та розвиток елітарної свідомості в Україні. Національна еліта та проблеми її формування в Україні/ Н.В. Хамитов, С.А.Крилова // Тези доп. теоретичного семінару. – Київ, 1994. – С. 18 – 19.

16. Цехмістер Я.В., Короленко В.В. Філософські та медичні аспекти проблеми безсмертя/ Я. В.Цехмістер, В.В.Короленко // Високі технології / Український науково – медичний молодіжний журнал. – № 4. –2009. – С. 5 – 11.

Распопов Е. И.

ИММОРТАЛИЗМ КАК АНТРОПОЛОГИЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМА: ИНТЕРПРЕТАЦИИ, КОНЦЕПЦИИ И МЕТАНАРИТИВНЫЕ ОБОБЩЕНИЯ

В статье рассматриваются основные подходы, интерпретации и понимание современного имортализма как глубинную философско-антропологическую проблему.

Ключевые слова: *адорация, атанасия, анабиоз, биокосмизм, геронтология, обструкция, иммортализм, танатология, ювенология, «homoimmortalis».*

Raspopov Ye. I.

IMMORTALISM AS THE ANTHROPOLOGICAL PROBLEM: INTERPRETATIONS, CONCEPTS AND GENERALIZATIONS

This article considers the main approaches and understanding of contemporary immortality a deep philosophical and anthropological problems. This problem has a wide range of research through which you can isolate different ways of interpretation and interpretation of all that is included in the concept of «immortality». Treatment immortality there from the standpoint of the religious world view, scientific and historical and philosophical generalizations, despite the large number meta-narrative generalizations immortality possible variations, the problem of death and immortality is needed to study the aspects of social life, cultural and religious and spiritual. Because of the dichotomy of «life – death» problem immortality reveals itself most deeply. Most often scientific immortality understand natural basis of the possibility of radical extension of life up to the achievement of biological immortality, the search for optimal socio-economic models of social order, consisting of immortal individuals. Immortality raises outlook as well as individuals who wish to obtain physical immortality and believe that this achievement is quite possible scientific means and believe that

immortality is a boon to all mankind. Given current trends scientific world view, immortality closely correlated with research in the natural sciences, whose ultimate goal is to develop methods of radical life extension. Nowadays, as the only way «scientific immortality» developed in the US, where it was formed from the mid 60's XX century within the movement supporters «cryonics biology». Of course, a significant role in the emergence of the US, and the whole world immortality played a «Russian biocosmism». One of the most important places in today's Nature - research and philosophical - the humanities to the problem of achieving immortality. One indicator of this shift may be the institutionalization movement supporters immortality, reflecting the presence of a significant number of individuals with high levels of awareness, which is inherent desire to save himself. Many believe that the problem of the immortality of man reveals himself through the problem thanatology - death. Proponents and researchers religious world view at everyday world based on faith, as the main core of religion insist on believing in the existence of the «afterlife» after death and immortality possible. But before that is taking place in mythology definite ideas based on sense-shaped components of the concept of «thanatos». The author shows the close relationship problems immortality and religious outlook. Actually, the idea of immortality in religion closely reflected the formulation of the problem in the scientific worldview. However, the principles of solving this problem were different: science was based solely on empirical evidence and rational basis. Therefore, based on comparative analysis and meta-narrative approach exists to illustrate the relationship of natural scientific concepts and importance of religious ideas immortality. But somehow in spite of such a huge number of generalizations possible variations immortality problem of life, death and immortality is needed to address the problem in terms of social life, cultural and religious and anthropological.

Keywords: *adoration, athanasia, suspended animation, biocosmism, gerontology, obstruction, immortality, thanatology, uvenology, «homo immortalis».*

Надійшла до редакції 20.09.2014 р.